

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tis.
karni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Volitev v Brežicah.

Iz brežkega okraja 13. avg.

[Izv. dop.]

Precej ko je g. Janežič odstopil od poslanstva, obrnili so se tukajšnji narodnjaki do g. Lenčeka, bivšega poslanca ter ga prosili, naj prevzame kandidaturo za deželni zbor. G. Lenček, je sicer izrekel, da je vselej pripravljen, po svojih močeh za narodno stvar delati, a da je zdaj z lastnimi opravili tako preobložen, da bi mu pač težko bilo poslanstvo prevzeti. Prosil je, naj se poišče drug kandidat iz narodnih krogov. Čeravno nam je ta odpoved jako nemila bila, smo se vendar morali udati in ponujali smo kandidaturo g. Stadlerju pri sv. Petru, znanemu rodoljubnemu možu, ki je le s tem pogojem prevzel kandidaturo, ako se ne najde drug narodni kandidat, ker on že dalje časa boleha. V tem se je res bolezen g. Stadlerja na huje obrnila in blagi mož se je moral podati zaradi ozdravljenja v slatinske toplice. Vsled tega g. Stadlerju nij mogoče, kandidaturo prevzeti.

V teh okoliščinah smo se zopet do g. Lenčeka obrnili in z veseljem smemo naznanjati, da se je g. Lenček z ozirom na nevarnost, katera preti narodni stvari, pripravljenega skazal, kandidaturo prevzeti.

G. Alojz Lenček je tedaj slovenski kandidat za volilni okraj Brežice, Sevnica in Kozje.

Možje volilci! Vi poznate g. Lenčeka kot moža, na katerega smemo Slovenci po-

nosni biti. Uže enkrat ste ga bili izvolili za svojega poslanca in gosp. Lenček je v onem času, ko je bil poslanec, se hrabro in možato potegoval za naš slovenski narod in njegove želje in zahteve.

G. Lenček je veliki posestnik v Blanci pri Sevnici; on živi mej kmeti, tedaj iz lastne izkušnje pozna potrebe in težnje kmetškega stanu. Kjer gre za dobro, ljudstvu koristno stvar, stoji g. Lenček vselej v prvi vrsti bodi si v občinskih, ali v okrajnih, ali deželnih zadevah. Zlasti tudi za šolstvo in razširjanje poduka mej slovenskim ljudstvom marljivo skrbi in je na svoje stroške šolo pri Blanci ustanovil.

G. Lenček je poštenjak, kateremu smemo Slovenci popolnem zaupati, da bode v deželnem zboru vselej delal na korist Slovencev, v prid dežele v obče in še posebej v prid svojega volilnega okraja, katerega popolnem pozna.

Zato smo prepričani, da pri volitvi 24. avgusta v Brežicah bodo naši slovenski volilni možje svoje glase oddali za g. Lenčeka, ter se ne dali motiti niti plašiti od vladno-nemškutarških agitatorjev.

Živio naš poslanec g. Alojz Lenček!

Slovenski volilci brežkega
volilnega okraja.

Domače stvari.

— (Iz kozjanskega okraja) se nam piše 15. avg.: Da si obžalujemo, da se je g. Stadler zaradi svoje bolehnosti odpovedal kandidaturi, nas tolaži vest, da je

nekdanji nas zastopnik občespoštovani gosp. Lenček kandidaturo prevzel. Tem bolj iznenadeni so nemškutarji našega in breškega okraja; kajti uže so zagnali najhujšo agitacijo proti Stadlerju, a zdaj je vse delo zastonj. V tej agitaciji se posebno nekateri uradniki okrajnega glavarstva breškega odlikujejo, kateri hote Znidaršiča na vsaki način izvoljenega imeti. A upam, da večina volilcev ne bode tako malo politično izobrazena, da bi si izvolila **vladnega** kandidata za svojega poslanca. Naši kmetski možje tudi ne morejo razumeti, kako oni do tega pridejo, da bi jih zastopal župan breškega mesta. Saj imajo mesta in trgi svoje poslance; naši interesi pa so v marsičem različni od mestnih. Za Znidaršiča tedaj tukajšno ljudstvo nikakor nij zavzeto in ko bi se ne motilo javno mnenje po uradnikih in nekaterih nemškutarskih agitatorjih, bi pač Znidaršič na prstih ene roke lahko seštel glasove, kateri bi mu od kmetiskih volilcev pripadli. Volitve volilnih mož so se pretekli teden v našem okraju vršile. Kolikor so mi dozdej poznate, smem reči, da so v narodnem oziru bolj izpadale, kakor pri prejšnjih volitvah; propalo je več hudih naših protivnikov in če izvoljeni ostanejo mož beseda, ima naš slovenski kandidat g. Lenček gotovo večino. Volitev v Brežicah je 24. avgusta. Borba bode huda, a zmaga naša, ako smo edini vsi slovenski volilci.

— („Narodno društvo“.) Knjižica „Slovinci in državni zbor“ se je uže razposlala vsem društvnikom, kateri so dozdej društvu pristopili. Ko bi kdo društvnikov knjižice še ne bil sprejel, naj se blagovoli oglasiti pri g. rodoljubu, pri katerem se je dal v društvo vpisati ali pa pri društvenem odboru. Osnovni odbor.

— (O župnik Rozmanovi nagli smrti) nam piše še naš dopisnik iz Vojnika 12. avgusta: Denes zjutraj ob 1/2 9 se je konjiški nadžupnik g. Rozman tukaj skozi v Celje peljal in si sam kučiral. Konj je sem ter tje po kačje cesto meril in po njej švilgal; pri neki hiši kakih 5 minut od trga pa celo obstal in nij hotel več naprej iti, tako

da je prišel gospodar iz bližnje hiše in ga po cesti napeljal. Konj začne dirjati, zažene se v stran in zadene z ojnico v neko sadno drevo. Ojnica se prelomi, konj postane bežen in v tem strahu skoči g. nadžupnik konja pustivši v svojem begu, z voza, ali nesrečen skok! — Padel je na glavo tako, da si je črepinjo prebil, sicer neznatno ali začela mu je kri skozi ušesa, usta in nos brizglati; ležal je kakor mrtev na cesti. — Ljudem ki so to vozenje videli, se je uže prej močno sumljivo zdelo in res je nagla nesreča prišla. Prihтели so, ta žalostni slučaj videvši, ljudje skupaj, in le po daljšem drgnenji in žalenji se je nesrečnež zopet zganil in dihati začel. V naglici mu je dal vojniški župnik poslednje olje. To je bilo 10 minut od Vojnika proti Celji, kjer mala cesta iz velike v sv. Jur pelje. — Nesrečni g. župnik je ob 12 (opóludne) oči zatisnil in umrl. Ob 6. popoludne je bil nesen v spremstvu tukajšnje in cerkovniške duhovščine do vojniške mute konec trga, kjer je zato odmejen voz čakal in mrtvo truplo v rakvi v Konjice prepeljal.

— (Iz Konjic) pak se nam 13. avg. piše: Včeraj zvečer ob 8. uri se je truplo našega nepozabljivega nadžupnika g. Josipa Rozmana iz Vojnika v Konjice pripeljalo. Ves trg je bil na nogah, ogromna množina ljudstva se je sešla in obmilovala bridko osodo, katera je tako nemilo zadela najpridnejšega duhovnika. Mrliški voz so vlekli mladeniči in kmetje, duhovniki iz Vojnika in iz Konjic so ga spremljali. Hitro je bilo mnogo hiš razsvetlenih, zvonovi so tužno doneli, marsikatero oko je bilo polno solz. — Pogreb bode petek 14. avgusta. Vtis je nedopisliv, ko je smrt vzela tako naglo in neprividno obče spoštovanega in po pravem pomenu častivrednega gospoda.

— (Iz Gorice) se nam piše: Martin Hadolin eden najiskrenejših goriških rodoljubov umrl je 10. t. m. po dolgi bolezni jedva 26 let star. Bil je trgovec in v zadnjem času si je bil mnogo kredita pridobil. Zapustil je čvetero nedoraslih otrok in mlado žalujočo soprogo. Bodi mu zemljica lahka in blag spomin mej nami!

— (Banka „Slovenija“) je imela v pondeljek 17. avgusta izredni občni zbor. Bilo je zastopnih 1207 delnic. Edini predmet posvetovanja je bil predlog upravnega odbora, da se naj 10% ali 20 gold. na vsako delnico vplača. Občni zbor je z 576 proti 554 glasovi tedaj samo z večino 22 glasov sklenil, da se ima na vsako delnico 15% ali **30 gold.** vplačati.

— (Iz Novega mesta) se nam piše 12. avg.: Denes okolo ene popoldne je nastal hud vihar in toča je lopotala po našem okraji. Stari ljudje se ne vedo spomniti na tako. Vlani 19. julija je bila huda, ali kakor je denes sulo, ne! Naš kraj je uže od vlani ubog, a zdaj treba bode, da zapusti ta kraj, kjer se toča etablira. Ljudstvo bode strašno revno, če je daleč segala, za kar še ne vem zdaj. Sadje, ki je lepo kazalo, vsaj črešplje in hruške, je pobito, krompir, letos zdaj še majhen, ne bode mogel več rasti, tako ne repa in ajda.

— Drug dopisnik nam piše: Novomesto in bližnjo okolico je zadela zopet velika nesreča. Včeraj ob 1/2 dveh se je vsula toča in je potolkla vse, kar je bilo zelenega. Koruza, ki je letos nenavadno lepo stala, leži potrta na tléh, ajde pa prosa pa niti videti ni. Sploh so vsi jesenski poljski pridelki pokončani. Škoda je tem bolj občutljiva, ker je lansko leto enaka nesreča Dolenjce zadela.

— (Prelesnik.) Glas je počil, da je Prelesnik v Budi na Ogersem straži zopet — ušel!!

— (Rojstveni dan presvitl. cesarja) se je včeraj tudi v Ljubljani slovesno obhajal. Uže zgodaj v jutro so gremeli topovi z grada; parado v zvezdi pa je dež zabranil. Pri sv. opravilu v stolni cerkvi, katero je sam škof celebriral, so bili c. kr. uradniki, deželni odbor, mestni zastop itd.

— (Županstvo v občini Šmarje pri Celji) je — kakor se nam piše — ob času ljudskega shoda dne 15. in 16. t. m. zasačilo dva žida, ki sta ljudi s prepovedano igro sleparila in je tudi ujelo človeka, kateri je ponarejene bankovce po 1 gld. iz-

dajal. Tacih bankovcev se je dobilo 81. Priprti človek se zove Andrej Žagar in je imel listnico napisano pri okraj. glavarstvu v Tolminu.

— (Trije utopljeni.) Iz Sevnice se nam 17. t. m. piše: Včeraj ob 1/2 6 uri zjutraj se je 14 let stara deklica v Šmarji pri Sevnici v potoku Sevčina utopila. Šla je deklica s svojo materjo k maši k sv. Roku črez brv onega potoka, zvrtilo se jej je v glavi in je v vodo pala. Ravno na tistem mestu ob 8 uri zjutraj je več romarjev od sv. Roka domov črez ta brv šlo, in zopet padeta dva otroka, eno dekcle 14 let staro in en fant 15 let star v potok in sta tudi utonila. Čudno je da ker je več ljudij zraven bilo, nikdo nesrečnežem nij na pomoč hitel, čeravno je potok komaj 4' globok. Bistra voda je nesrečneže v Savo zanesla, ker se od tod komaj 10 minut daleč, potok v njo izliva.

— (Toča), debela kakor oreh je padala 15. t. m. po vsej severni strani ljutomerske okolice in je na ajdi (hajdini) in kornzi prav veliko škode učinila. Ubogi ljudje! predlanskem je bila ta toča, lani miši in letos zopet toča.

— (Vreme.) Ko bi ne vedeli iz kalendarja, da smo sredi meseca avgusta, po sedanjem vremenu bi morali soditi, da smo prespali topli čas in uže v oktobru. Vsak dan dežuje, na gorenjskih planinah pa vmes sneži, solnca nij videti in tako hladno je, da nij varno brez druge suknje in dežnika od doma iti. Mokrota in mraz niti na polji, niti v vinogradih dobro ne dene; zlasti grozdje se neče mehčati in kjer je le malo od toče poškodovano, precej gnije. Tedaj nij pričakovati dobre vinske letine; no žita je povsod dovolj, da se saj lakote nij bati.

— (Volkovi.) Piše se nam: Na Pokojišči nad Borovnico so tamošnjemu mežnarju pretečeni teden volkovi dva vola raztrgali. Blizu Cerknice so nek zadnje dni več starih in mladih volkov postrelili. Zverina more dohajati iz šum hrvatskih blizu črte Rieke-Karlovec, kjer se je začel na raznih krajih gozd rušiti.

— (Nesreča.) 5. t. m. ob 5. popoldne je velika nevihta iz ceste iz Trsta proti Servoli dva senzala po imenu Rangau in Heinricher, od prvega sina, z vozom, fja-kerjem in konjem vred v morje nesla. Le konj nek se je rešil, ljudje vsi so našli smrt v kipečih in šumečih valovih.

— (V Volčah) ja treščilo v kopo slame; slama gori in okolo kope mirno gledajo babe, neki duhoven je opominja, naj prinesejo vode, babe pa mu odgovore, da se ogenj, uzročen po strelji, ne sme gasiti, ker je božja kazen. Na to duhoven — molči! Še le ko so župan in drugi prišli in ukazali vodo nositi, se je ogenj ugasil in se je tako rešila še polovica kope. „Soča“

— (Zgodnja zrelost.) V Bledu smo videli na tamošnjem vrtu popolnem dozorelo grozdje. Pač čudo, če se pomisli, da smo tu v bližini snežnikov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Ustavoverni *Nemci* v gornji Avstriji bodo imeli svoj strankarski shod, katerega se bodo udeležili vsi poslanci iz zgornje Avstrije.

V *srbskem* cerkvenem zboru se je 12. t. m. bralo kraljevo pismo, s katerim se Ivačkovič za patrijarha potrjuje. 18. t. m. bode instalacija. Ivačkovič je zdaj ko je srbski patriarh, odložil rumunsko patriarhovstvo.

Ogerska zgornja zbornica je sprejela postavo o inkompatibiliteti; v generalni debati je sprejela tudi volilno postavo.

Vnanje države.

Imenovanje grofa Petra Andrejevič Šuvalova za *ruskega* poslanca v Londonu na mesto Brunova vendar nij brez politične pomembe. Grof Peter Andrejevič ima namreč biti naslednik kneza Gorčakova, katerega moči vsled starosti vidno oslabe. Šuvalov je bil dozdej načelnik tretjega oddelka in intimni prijatelj carja Aleksandra. Lani je bil v Londonu kot izredni poslanec zaradi kivskega vprašanja in svojo misijo srečno rešil. Na mesto Šuvalova pride Potapov, bivši guvernér v Vilni, kateremu so nemški list očitaj, da hoče baltiške provincije porusiti. O Šuvalovu sicer gre govorica, da je on upliv staroruskega Katkova pri dvoru podrl in mišljenje

odločilnih krogov v nemški politiki prijaznejše tire vodil, pa okrepčevanje Rusije je tudi njemu glavna naloga. Ruski car vedno bolj boleha, tare ga melanholija tako, da večasi po več dni nikogar pred sebe ne pusti.

Francoski minister notranjih zadev, general Chabaud-Latour je razposlal vsem prefektom in podprefektom pismo, v katerem zahteva, da vsak dan telegrafično poročajo o političnem mišljenju svojih departamentov. Sicer pa se zdaj na Francoskem niti verska niti politična svoboda ne spoštuje. Constantiski prefekt je odstavil pet oficirjev meščanske garde za dva meseca, ker so se udeležili pri nekem civilnem pogrebu. V Marseillji pak je policija zgrabila in zaprla osemdeset oseb, katere ima na sumu, da so bili pri pariški komuni. Taka dejanja policijskega vohunstva le dražijo ljudstvo proti vladi, katera še zdaj po štirih letih išče maščevanja, namesto da bi izkušala zaceliti rane mejsobnega boja.

Bazaineva soproga je, kakor se poroča „N. Fr. P.“ iz Bruselja, prišla v Spaa, kjer je uže pred 14 dnevi najela stanovanje. Bazaine se tudi tam pričakuje, tedaj nij pobegnul v Italijo, kakor se je iz početka mislilo. Priprave za beg so se uže šest tednov delale. Bazaine se je iz početka branil ter nij hotel pobegniti, a naposled se je udal, ko njegova žena nij dosegla, da bi se zapor spremenil v prognanstvo. Državni pravdnik Grasse je precej po begu dal zapreti direktorja trdnjave, čuvaje in strežaje, vojake konsignoval in žandarme na stražo postavil. Polkovnik Villette je bil v dogovoru s komandantom trdnjave; oba sta uže v zaporu. General Leval vodi preiskavo in je odpotoval na otok Marguerite.

Španjski republikanci napredujejo zopet proti Karlistom. General Moriones je Karliste v beg pognal in vzel imenitne karlistične pozicije.

Najimenitnejši prigodek je dovršeno *priznanje španjske republike*. Iz Madrida se brzojavlja, da so ameriški, belgijski, holandski, italijanski, angleški in nemški poslanci ministru Ulloa čestitali k priznanju španjske vlade. Minister Ulloa se v posebnem pismu zahvaljuje nemškemu cesarju, kateri je bil razposlal pismo vsem vladam zaradi priznanja španjske vlade. Odslej so tudi vnanjim vladam nasproti Karlisti sami uporniki in tolovaji. Priznanje je za španjsko vlado velika moralična moč in zdaj se gotovo kmalu zadušni nena ravno bojevanje Španjcev proti Španjcem.

Vodja *Karlističnih* čet don Alfonso je zaukazal, da se v krajih, katere zasedajo Karlisti, imajo vzeti vsa posestva liberalcem. Vsi ujeti republikanski vojaki, kateri se branijo Karlistom se pridružiti, imajo se ustreliti. In ti divji roparji se bojujejo v imenu boga za katoliško vero.

Prvi občni zbor „narodnega društva“

je bil 15. t. m. v Ljubljani. Kljubu temu, da je na slabo vreme kazalo in torej iz dežele mnogi rodoljub nij bil prišel, ki je bil uže prej svoj prihod naznanil, zbralo se je okolo 50 udov in zastopani so bili razni kraji Slovenije.

Dr. Vošnjak v imenu osnovalnega odbora v obširnejšem govoru razloži namen in pomen društva in naznanja, da je dozdej pristopilo uže 500 udov k društvu kar kaže, da je bilo potrebno za organizacijo svobodomiselnih stranke, ki je nastala tačas, ko so se nekateri, ki jim nij najprej za narodno stvar, odcepili. Udje tega našega društva spadajo k slovenski inteligenciji in reči se more, da je v društvu uže zdaj jedro slovenskega naroda zastopano.

Dr. Zarnik bere pravila, Jurčič prevzame perovodstvo. Pri posameznih paragrafih se vneemo živahnejše debate, katerih so se udeležili gg. dr. Razlag, dr. Vošnjak, Nolli, Žvanut, Naglič iz Loke, dr. Mencinger in drugi. Mej govori omenjamo, kar je izpregovoril s pohvalo celega društva gospod

Žvanut iz Trsta: „Pri tej priliki si ne morem kaj, da ne bi nekaj izpregovoril v obrambo našega narodnega društva. Protiivniki naši ljudstvo hočejo odvracati od našega društva, trdeči, da je brezversko. To nij res. Naše narodno društvo nij in ne more biti brezversko, ker je politično in se v vero sploh nič ne meša, nego hoče skrbeti le za narodno in politično svobodo slovenskega naroda. Naše društvo ne stavlja vere na zadnje kakor tudi ne na prvo mesto, ker vere sploh v politiko ne meša, nego meni, da naj vsak Slovenec svojo vero nosi v srcu.“ (Živo odobravanje.)

Ker se je čulo, da se nekaterim udom prinesek 20 kr. na leto, s katerim samim res nij mogoče pokriti društvenih stroškov, premajhen zdi, nasvetuje dr. Vošnjak, naj se naredo dvoje vrste udje: podporni, ki plačajo saj 1 gl. na leto in pravi udje, ki plačajo le 20 kr. Predlog se po kratki debati sprejme.

G. Noli je predlog, naj se občni zbor vselej en teden ali 14 dni prej naznani po društvenem glasilu, se sprejme.

G. Naglič želi, da se pri §. 6 pristavi, naj ima občni zbor le tedaj pravico sklepiti, ako je mej 12 navzočimi vsaj šest neodbornikov. Predlog se sprejme.

Nasvet dr. Razlagov, naj bi se odboru v pretres izročil njegov nasvet, ali ne bi smeli vnanji udje tudi pismeno glasovati, ostane v manjšini, potem ko so o njem govorili dr. Zarnik, Nolli in dr. Mencinger.

Še z nekimi malimi spremembami, katere ima novi odbor v potrjenje izročiti, sprejmo se pravilá.

V odbor „narodnega društva“ so bili potem voljeni: državni poslanec dr. Vošnjak za predsednika, deželni poslanec dr. Zarnik za podpredsednika, urednik Jurčič za tajnika, koncipijent Oblak za blagajnika; za odbornike pak: državni poslanec dr. Razlag, drž. poslanec Viljem Pfeifer, posestnik Franjo Hren iz Bégunj na Notranjskem, deželni poslanec dr. Dominkuš iz Maribora, hišni posestnik in trgovec Fr. Kolman iz Ljubljane, posestnik Bavdek iz Udmata pri Ljubljani.

Izpred porotnega sodišča.

„Rimski romar.“

Pred ljubljanskimi porotniki se je denes začela pravda, katero hočemo zato prav obširno popisati, ker čudovito, če prav žalostno razsvetljuje kulturno stanje našega kmetskega naroda; ker podobno pred nami odgrinja, katera bolj nego vse besede pridiguje potrebo šol in zdravega izobraževanja. —

Anton Petovar, kateri je 26 let star, iz Dola doma, in kateri je poprej pri mnogih ljudeh na Brdu in v okraji služil, ter

pridno vse znamenita božja pota obiskoval, postal je l. 1870 v Velesovem cerkovnik ali mežnar in služil tam celo leto. Meseca sušca 1871. l. je šel v Dob in je zopet tam pri farni cerkvi jel mežnariti, ter ostal v tej službi do sv. Mihela 1872. l. — O tem času je popustil mežnarsko službo, in se okrog klatil brez dela, kajti on je versko ferfljal in s zvitim prigovarjanjem in dejanjem toliko denarja pridobiti vedel, da je brez dela lahko in brez skrbi živel.

Mej tem, ko je poldrugo leto v Dobu mežnaril, je Anton Petovar kupil od Lukeža Kepica iz Gorjuš blizu Doba kos sveta, kateri je meril 259 štirjaških sežnjev, za 100 gld. in je jel tam meseca rožnika 1872. l. zidati za-se navadno hišo, katera je bila v jeseni tistega leta uže popolnem dodelana. Preiskavanje je pokazalo, da je stavba te hiše blizu 1800 gld. veljala in ta denar je Anton Petovar redno plačeval.

Po izpovedbi župana Franca Igliča se je Anton Petovar jel bolje oblačiti in dobro živeti, ker je v njegovi krčmi prav veliko vina, pive in jedil pokupil in vse sproti plačeval.

Ker je bilo priči in ljudem v dobški okolici znano, da ubogi kajžarski sin, Anton Petovar pred svojim prihodom v Dob nij imel nikakoršnega lastnega premoženja, in je brez pomočkov bil, dalje, da so bili dohodki pri mežnariji tudi májheni, zato se je vsem čudno zdelo, da je on naenkrat tako „obogatel“ in nij mogel nihče si razjasniti kje bi bil dobil denarjev za zidanje hiše.

Janez Lavšin pripoveduje namreč, da je meseca avgusta ali septembra 1872 leta po nekaterih zaupljivih osebah Anton Petovarja izvedel, da nabira on denar in da hoče hišo in cerkev zidati, kjer bodo možje in žene samostansko preskrbljeni in „pobožno“ živeli, v katerem namenu je on uže v Rimu pri papežu bil, in od njega privoljenje za zidanje samostana dobil. Vsled tega razodetja je šel k Antonu Petovarju v Dob, da poizve, ali se bode pravljica o zidanju samostana uresničila. Ko je to vprašanje njemu stavil, spremeni Anton Petovar

„poln nebeške radosti“ svoj obraz ter zagotavlja Lavšina, da je to „pobožno“ delo uže pričel, in da se je uže primerno število pobožnih deležnikov oglasilo, kateri so mu denarjev dali. Anton Petovar je takoj Janeza Lavšina o njegovem premoženji povprašal in ko je od njega zvedel, da ima 800 gl. hitro mu je začel popisovati prijetnosti prihodnjega samostanskega življenja in ga je skušal prevariti, da bi tudi on k tej pobožni družbi pristopil in mu celo premoženje 800 gold. izročil, da se pospeši zidanje, in da bode on (Lavšin) tem prej v samostan sprejet in celo življenje „preskrbljen“. Ker si je Anton Petovar s svojim hlinenjem zaupanje pridobil in je Lavšin njegovim zvijačam glede kloštra kakor tudi glede svojega sprejetja vanj popolnem verjel, je tako Petovar malo po malem znesek od 565 gld. izsleparil, kar je pa Lavšin še le 23. maja 1873 sprevidel, ko mu je Petovar tega dne iz njegove listnice 20 gld. ukral ter mu s tem oči odprl, da ima opraviti s sleparjem in rokovnjačem, kateri ga je s svojimi hinavskimi govori in krivimi pregovarjanji premotil, njegovo slaboumnost porabil in ga za zgoraj navedeni znesek opeharil, kar je Lavšinu povod dalo k kazenski ovadbi.

Pozvedovanje o tej zadevi je tudi zares pokazalo da se je Anton Petovar z namenom, da bi si hišo sezidal, in prijetno in z lahka živeti mogel, nedovoljenih v kazenski postavi prepovedanih sredstev posluževal, ter si z njimi potrebni denar pripravljaj, in da se je pri tem poslu posebno priproste molitvarje in tercijalke izbiral. Da bi jih prevaril, jim je svoja romanja v Rim, svoje bivanje v Rimu, svoje sprejeme pri papežu itd. popisoval, s čemer si je tudi pridevek „rimski romar“ pridobil, na dalje jih je slepil, da bode v Rimu dobil dovoljenje za zidanje kloštra, da bo taisti precej zidati začel, da bodo oni, kateri bodo večje zneske darovali v ta klošter, katerega bo on sezidal, sprejeti, da bodo v njem samostansko živeli, ter da bodo tako za vse življenje preskrbljeni; da se bodo v tem kloštru vsak petek in vsako soboto za po-

božne ustanovnike sv. maše brale. S temi in drugimi enakimi sredstvi si je vedel od zelo veliko oseb posebno iz Laškega in Ribniškega okraja, deloma neposredno deloma s posredovanjem svojih poverjenikov znamenite zneske za zidanje omenjenega kloštra izvabiti, tako nabrani denar v znesku okolo 2700 gl. prilastiti, ter ga nekaj za svoje osobne potrebe, in nekaj pa za zidanje svoje hiše porabiti.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Čebelarstvo.

(Spisuje Blaže Pernišek.)

(Dalje.)

I.

Da nam bode mogoče z vago določevati število čebel, znati treba, da treba za 1 funt kranjskih čebel kacic 4000, italijanskih pa 4444 delalk in izgubé življenje, mora jih biti 4770. Trotov treba za 1 fant samo 2000, matic pa še menje namreč 1920 á 4 grane.

Matica se samo énkrate uplodi za celo življenje svoje in sicer navadno o prvem izletu, t. j. 3 dni potem, ko se je bila izlegla. Spremlja jo tačas mnogo trotov, toda visoko v zraku jo uplodi le éden, ki je zato ob življenju. Matica hrani seme v necem mehurčku in jej je na prosto voljo, da izleže jajčice ali za ženski, ali za moški spol. Jajčice gre iz jajčnika mimo mehurčka se semenovim sokom, ako matica hoče, pritisne jajčice, ki ima luknjico, k mehurčku in sprejme malo semenskega soka, in iz tacega jajčica se izleže pozneje ali delalka, ali pa matica v voščinah (to pa določujó delalke se svojim zidanjem in pasenjem); ako matica neče dotakniti jajčica semenskemu mehurčku, izleže se iz njega trot. Prestara matica pa uže tako nejma semena ter leže le za trote jajčica v večje celice. Pa tudi delalke začnajo leči jajčica, ako izgube matico in nejmajo zaloge, pa bi naredile matico iz nje, ker jim žuga poguba; toda ker ta jajčica nejso uplodna, ležejo iz njih le troti. Ako pa še imajo delalke v celicah uplojena matična jajčica ali če so uže tudi ličnike (erviči), le da so izpod 5 dnij stari, pa naredo iz njih matico. To pa se zgodi, da povečajo celico v želodovo podobo za matico in jo bolje pasó. Ta ličinka ruče (jé) v odperti celici 5½ dneva, potem se zakrije za 6 — 8 dnij kot buba (zaprede) in 15 ali 16. dan (ako raču-

namo od tega časa, ko je matica jajce izlegla) preje z dol obrnjeno glavo želodasto gnjezdo svojo.

(Dalje prih.)

Nekaj o svinjereji.

Iz št. Jurja pod Rifnikom 15. avgusta.

Bilo je leta 1870, ko je popotni učitelj gospod N. Feuser, ki je žalibog prezgodaj umrl, skozi tukajšnji trg potoval, ino v bližnjem Šmarji podučljivi govor imel o kmetijstvu. Govoril je mej drugim tudi o svinjereji, ter nasvetoval, da bi si kmetovalci nakupili angleških presičev merjascev. Njegov svet se je poslušal in kupil se je presič v Smiriču blizu Prage od plemena Berkshire. Presič rabil se je tukaj dve leti in potem se je drugi naročil od angleškega Suffolk, kateri se še zdaj rabi. Ker je bil dober uspeh, naročilo si je več posestnikov presičev angleškega plemena. Prepričali smo se namreč v teh kratkih letih da angleško pleme z našim pomešano daje izvrstno pleme za rejo in pitanje.

Svinjereja je pri nas zelo razširjena. Na tukajšnjem kolodvoru se je leta 1873. oddalo 4293 svinj iz okolice, katere so se odpeljale po južni železnici. Skoraj toliko se jih je odgnalo ali zvozilo po cesti, in gotovo dvakrat toliko se jih je tukaj zaklalo.

Porabilo se je tedaj gotovo najmanj 16.000 (šestnajst tisoč) svinj. Ako bi po parenji ali križanji angleških presičev z domačimi svinjami vsako svinče samo éden goldinar več vredno bilo, bilo bi to 16000 gold. dobička. A izkustvo nam pa še večji dobiček kaže.

Navadno tehta svinja, ki je stara 9 — 10. mesecev, kakošne se navadno proti novemu letu koljejo, 70 do 90 funtov. Svinje pa, ki so od angleškega merjasca in domače presice tehtajo najmanje še énkrate toliko. V lanski zimi je pri posestniku F. D. v K. tehtala taka 10 mesecev stara svinja 189 funtov; druga ravno toliko stara dala je 87 funtov špeha. Posestnica J. v št. Jurji je dobila od ene svinje (10 mesecev stare) 84, od druge 81 funtov špeha. 8 mesecev staro svinjo je prodala za 36 gold. mesarju, kateri je zadovoljen bil s kupom. Druga svinja 20 mesecev stara, tehtala je 4 cente. —

Tukajšni posestniki so dozdej prav zadovoljni s tem križanjem, ino še boljši uspeh se bode dal doseči, če se bode pazió na to da se vsako drugo ali tretje leto novi merjasec angleškega plemena kupi.

Nekateri pravijo: Kranjci ne kupujejo belih svinj; te svinje angleškega plemena pa so beljkaste ali siraste barve. In tukaj kupujejo navadno kranjski kupci svinje. Ta ugovor je jalov! Hrvatskih belih svinj ne kupujejo prav radi, pa te bastarde križance uže dobro poznajo in jih radi kupujejo. To pleme ima tedaj velike prednosti pred domačim plemenom:

1. so dosti težje svinje, kajti dve leti stare tehtajo po 4 cente, triletne pa 6 do 7 centov, in 9 — 10 mesecev stare, kakor je že omenjeno, 130 — 190 funtov. Opomnim, da Suffolk imenovane več tehtajo, kot Berkshire;

2. so s surovo klajo (rejo) prav zadovoljne, in še radi nemajo kuhane klaje, tako da se lahko mnogo drv prihrani;

3. svinje tega plemena kakor se je dozda pri nas pokazalo, ne zbolijo tako lahko, kakor domače;

4. so zelo rodovitne; kajti mej 13 brejami presicami vrgla je povprek vsaka 10 mladih. Upanje imam, da bodo te vrstice slovenske posestnike spodbujale k poskušnji s tem plemenom, kajti če bodo enkrat poskusili, bodo tudi zadovoljni z doseženim uspehom.

Dr. J.

Razne stvari.

* (Jagnedi in topoli.) Na mnogih krajih še imajo navado, da ob cestah zasadijo jagnede in topole, namesto da bi sadno drevje zasadili. Škoda za njive in travnike ob takih cestah, ki so na straneh z jagnedi ali topoli zasajeni, je velika, ker niti trava, niti drugi poljski pridelki ne rasto tako obilno, kakor v bližini, kamor ne sega senca teh dreves. Pa glavna škoda ne pride od sence, ampak od korenin, kajti jagnedi poženo korenine daleč okrog in sicer tako površno, da te korenine ves redivni sok iz zemlje popijo. Vse drugače je s sadnim drevjem; gruške in črešnje imajo korenine bolj naravnost v globočino, slive in jabelka pa s svojimi koreninami ne segajo čez cestni graben.

* (Pater Klin-kowström,) znani jezuitski pridigar, je pri svet. Andreju na Koroškem, kjer je zdaj jezuitski kolegij, te dni bil od mrtvnda zadet in se bode težko zopet ozdravil.

(21—2)

Tržna poročila.

— Iz Dunaja, 14. avg. Žitni sejm je bil denes dobro obiskovan in so prišli mnogi tuji kupci. Pšenice se je 50.000 centov spečalo; lepa se je rada kupila za izvažanje v tuje dežele, srednja pa je v ceni nazaj šla za 10 do 15 kr. Lepa se je prodavala po gl. 6.10 do gl. 6.20 colni cent, banaška po gl. 6.40. Rež se v dobri kvaliteti lahko prodava, ogerska (78 do 80 funtov teška) se je po gl. 4.60 do gl. 5.80 plačevala. Ječmen se je tudi denes za izvažanje rad kupoval, a za 10 do 20 kr. v ceni padel; bil je po gl. 3.40 do gl. 3.55. Z koruzo nij bilo kupčije; plačuje se vagan po gl. 4.30. Moka je bila v vseh sortah cenejša za 25 do 30 kr. pri centi. — Na sejmu za seno in slamo je bila slaba kupčija; ogersko seno se je z gl. 2 do 2.25 plačalo, slovaško z gl. 1.70 do gl. 2.15.; slanina po gl. 1.65 do gl. 1.70 cent ali gl. 11 do gl. 14 kopa.

— Iz Pešte nam nij došlo poročilo, ker menda zaradi praznika v soboto nij bilo žitnega sejma. V petek 14. avg. je z žitom bila srednja kupčija; pšenica po gl. 5.80 do gl. 6.15, rež po gl. 4.15 do gl. 4.20; ječmen po gl. 3.20 do 3.60; koruza po gl. 4.20 do 4.30.

Tržne cene.

V Ljubljani 19. avgusta 1874.

Pšenica 5 gl. 50 kr.; — rež 3 gl. 30 kr.; — ječmen 3 gl. 10 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 4 gl. 20 kr.; — prosó 4 gl. 30 kr.; — koruza — gl. — kr.; — krompir 2 gl. 90 kr.; — fižol 6 gl. 60 kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2³/₄ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 30 kr.; — teletine funt 24 kr.; — svinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gl. 20 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gl. 50 kr.; — mehka 4 gl. 70 kr.

Loterijske srečke:

V Trstu 15. avgusta: 41. 72. 62. 77. 78.

Oznanilo.

Dne 27. avgusta t. l. bodo v Podgori pri št. Vidu poleg

Ljubljane

tri hiše in pripadajoči travniki, njive in hribi

iz proste roke po očitni dražbi na prodaj, in sicer vsaka parcela posebej. — Natančneje se izve pri lastniku

Janez Knez-u vulgo Ančnik
v spodnji Šiški.